

Associació d'Estudiants Progressistes

AEP

Convergència Europea? Les propostes de l'AEP

article Queixal 37

Publicat el dilluns 2 d'abril de 2007

El procés de Convergència Europea del sistema d'ensenyament superior s'està gestant des del 1988, amb la Charta Magna, culminant en la Declaració de Bolonya del 1999, la qual dona als Estats una data límit per adaptar-se, el 2010. Ara comença el debat que ha de definir aquest nou model de universitat encara per concretar i els estudiants n'hem de ser actor principal. Amb el nou sistema, tal i com està plantejat, l'alumne anirà a la universitat a aprendre a aprendre. La societat actual exigeix una formació continuada al llarg de la vida i l'estudiant ha de sortir de la universitat preparat per això. El fet que estiguem davant d'un procés suposa que la seva materialització encara no està del tot definida; és per això que encara no es pot considerar com a positiu o negatiu. Els estudiants hem de participar per donar forma a aquest nou sistema per tal de garantir un ensenyament veritablement públic i de qualitat, és a dir, fent que sigui un canvi positiu. Malauradament, els governants ja ens han demostrat sovint la seva poca voluntat de diàleg; per això hem d'anar, a diferència que amb la LOU o la LUC, un pas per endavant donant propostes i fent que siguin escoltades. Al desembre del 2003, hi ha dos decrets aprovats: sobre l'expedició del Suplement al Títol i sobre el Sistema de Crèdits i Qualificacions. En breu, sortiran els decrets referents al grau i al postgrau, que es troben en estat d'esborrany. D'entrada, la Convergència Europea parteix amb la idea de facilitar la comparabilitat entre les universitats i els estudiants; això ha de servir per millorar entre tots i no per establir una competència ferotge entre universitats. El camí que s'està seguint però és el de fomentar aquesta competència per augmentar la productivitat i l'empleabilitat. El procés de liberalització i globalització que actualment estem vivint a tot el món no exclou a la universitat. Des de l'OMC i més concretament amb els acords de liberalització dels serveis (AGCS) ja es parla d'impulsar polítiques d'obertura d'aquests als sectors privats. Els següents són els punts bàsics que creiem imprescindibles per impedir la devaluació de la universitat pública.

CRÈDITS ECTS

Amb el nou model, l'estudiant anirà a la universitat a aprendre a aprendre, es a dir, a adquirir els coneixements necessaris per adaptar-se a les «necessitats de la societat actual» (competitivitat, adaptació, etc). Això es farà a través dels crèdits ECTS, basats en la comptabilització del treball realitzat per l'alumne (hores lectives, treballs, pràctiques, hores d'estudi, etc.) Des de l'AEP veiem necessari que es tinguin en compte els següents punts :

1. No és acceptable un model que pressuposi la dedicació completa de l'estudiant als estudis (al voltant de 8h. al dia), ja que molts han de compaginar feina i estudis.
2. Cal una renovació pedagògica, tant del mètode docent com dels continguts i els objectius a assolir. Requereix, per tant, un esforç notable per part del docents.
3. Aquests canvis no poden suposar una sobrecàrrega (1 crèdit =25h) pels estudiants ni, alhora, una pèrdua de continguts.
4. Serà necessària una tutorització i seguiment de l'alumne per part del professor, i per tant una millora en la política de contractació del personal docent.
5. Tot això ha d'anar acompanyat d'una millora dels recursos materials, tant en qualitat com en quantitat: aules polivalents, recursos didàctics, ampliació dels fons bibliogràfics, millora dels equipaments informàtics...

REESTRUCTURACIÓ ENSENYAMENTS

La convergència contempla la divisió dels ensenyaments en dos nivells: el GRAU, de contingut més general (amb un 65 o 70 % d'obligatorietat) i formació polivalent; i el POSTGRAU, que comprendria

els estudis de Màster, amb una formació més avançada i especialitzada, i els de Doctorat. Des del nostre punt de vista, creiem que s'han de tenir en compte les següents condicions:

ELS ESTUDIS DE GRAU

1. S'ha de garantir el dret a l'ensenyament superior i s'han d'eliminar tots aquells obstacles, socials o econòmics, que puguin convertir la universitat en un luxe. 2. Els estudis de Grau no poden ser un mitjà, ja sigui per accedir al mercat laboral o per poder cursar estudis de postgrau. Això suposaria la seva total desvirtuació, tant pel que fa als seus objectius formatius, com als seus continguts específics. 3. L'aprofundiment de coneixements, l'optativitat i la lliure elecció no poden quedar relegades als Postgraus. 4. Aquests estudis haurien de constar de 240 crèdits; solament els que per la seva especificitat ho requerissin podrien constar de 180. 5. No es pot permetre l'eliminació de titulacions que actualment tenen estructura de diplomatura, ni, en tot cas, la seva conversió en màsters de carreres afins. 6. S'ha de garantir l'especificitat de les titulacions i evitar la seva concentració, sigui per afinitat o per criteris econòmics.

ELS ESTUDIS DE POSTGRAU

1. S'ha de garantir que cap programa d'especialització oficial s'imparteixi exclusivament a les universitats privades. 2. Alhora, s'han de mantenir les places adequades per tal que tothom pugui tenir-hi accés. 3. Igualment, cap àmbit del coneixement pot ésser suprimit per criteris mercantilistes.

MOBILITAT, IDIOMES I UNIFORMISME CULTURAL

Pensem que es necessari fer algunes consideracions referents a la mobilitat d'estudiants i personal docent, i sobre el perill de tendir cap a l'uniformisme cultural. També cal tenir presents alguns punts sobre l'aprenentatge d'idiomes i el català a la universitat :

1. Cal establir un sistema eficient d'ajudes que aconseguixi la igualtat d'oportunitats en l'accés als programes de mobilitat, independentment del nivell econòmic de l'estudiant. 2. Exigim Escoles Oficials d'Idiomes públiques. És intolerable que l'aprenentatge d'idiomes es faci a través d'acadèmies privades a preus excoents i elitistes. 3. S'ha d'evitar una uniformització dels diferents sistemes. Calen uns criteris comuns però preservant les diferents realitats nacionals, socials i culturals que trobem a cada Estat. 4. La situació del català no s'ha de veure perjudicada per cap mesura. Entenem que el català ha de ser la llengua vehicular de la universitat.

EL PAPER DEL FINANÇAMENT

La convergència europea només podrà evitar el camí de la privatització i l'elitització si aquesta es realitza, no només en l'àmbit de les formes, sinó també en l'àmbit pressupostari i de finançament públic ja que actualment la despesa pública en ensenyament és molt inferior a la mitjana de la UE. Creiem que s'han de tenir en compte els següents punts :

1. Si el treball de l'estudiant es contempla a temps complet s'hauran d'augmentar les beques de tot tipus, tant en quantitat com en qualitat, per evitar que el factor econòmic sigui una trava a l'hora d'estudiar. 2. Davant el nou model docent, la tutorització i la reducció del nombre d'estudiants a les aules prendrà una importància més elevada; caldrà, doncs, una política més decidida de contractació del professorat. 3. S'hauran de crear més aules polivalents, millorar les aules d'informàtica i l'accés a internet, i actualitzar els fons bibliogràfics. 4. S'ha d'apostar per una gestió veritablement pública de les Escoles Oficials d'Idiomes. 5. La intenció d'augmentar la mobilitat haurà d'anar acompanyada d'un increment substancial de beques tipus Erasmus.

Aquest procés no ha de portar en cap cas a un encariment global del preu de la carrera. De la mateixa manera, el seu finançament no pot recaure en entitats privades.

Post-scriptum : Comissió de Política Universitaria de l'AEP